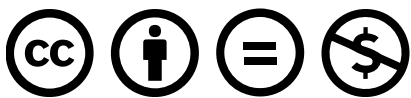

KRAVSPECIFIKATION

Grundläggande kompetens
HOT OCH VÅLD

SÄKER VÄRDMILJÖ

Detta dokument är licensierat enligt Creative Commons 4.0 International.

Det betyder att du har rätt att använda och dela dokumentet fritt, under förutsättning att det delas i sin helhet.

Du får inte göra några ändringar, inklusive varumärke eller profil, och du får inte använda dokumentet för kommersiella ändamål.

Utgiven 2023-03-01

Peritum AB
Axel Danielssons väg 267
215 82 Malmö

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	3
2. UTMANINGAR.....	3
3. MÅLBILD.....	3
4. INNEHÅLL.....	4
4.1. FÖRSTÅ.....	4
4.2. AGERA.....	6
4.3. FÖREBYGGA.....	7

1. INLEDNING

Denna kravspecifikation syftar till att beskriva minimikrav om grundläggande kompetens – hot och våld för alla medarbetare.

2. UTMANINGAR

Bristande ansvar.

Chefer vet inte vilket ansvar de har och det finns brister i hur man leder arbetet för att motverka hot och våld

Bristande förmåga.

Ojämn kompetens och förmåga hos personalen, avsaknad av gemensam grundläggande förmåga att hantera hot & våld situationer

Falsk trygghet.

Okunskap om betydelsen av den egna insatsen, tro att system och andra tar större ansvar än de gör.

3. MÅLBILD

Skapa trygghet genom tillit till egen och andras förmåga, genom att alla medarbetare ges grundläggande kunskap om hur man:

- Förebygger fysiska och organisatoriska brister i skyddet på arbetsplatsen, genom att vara observant och bidra till att de blir åtgärdade.
- Deskalerar en spänd situation för att undvika fysiskt och psykiskt våld, för att skydda människor, lokaler och förmågan att bedriva verksamhet.
- Bedömer när man behöver tillkalla hjälp och hur man hanterar en pågående situation med hot eller våld på arbetsplatsen.

4 INNEHÅLL

4.1 FÖRSTÅ

INNEHÅLL	KUNSKAPSMÅL
Normförskjutningar i samhället	Samhällsförändringar, digitaliseringen och normförskjutning. <ul style="list-style-type: none"> • Ett hårdnande samtalsklimat avspeglar sig i relationer mellan vårdpersonal, vårdsökande, anhöriga, servicefunktioner och klienter • Nya hotbilder – ny teknik
Vad är hot & våld	<ul style="list-style-type: none"> • Fysiskt våld<ul style="list-style-type: none"> ○ angrepp som avser fysisk skada, t.ex. slag, sparkar, bett, spott, våldtäkt • Psykiskt våld<ul style="list-style-type: none"> ○ Förminskning ○ Mobbning ○ Sexuella trakasserier ○ Kulturella trakasserier ○ Hot om våld • Var finns våld och hot om våld? (t.ex. mellan kollegor, mellan vårdgivare och vårdtagare, mellan vårdgivare och anhöriga, mellan vårdgivare och allmänheten)
Särskilt utsatta situationer	<ul style="list-style-type: none"> • Ensamarbete • Kontakt med allmänheten • Hantering av värdefulla föremål • Arbete med utsatta människor • Accepterande kultur • Stress • Brister i arbetsmiljön
Orsaker till att hot & våld-situationer uppstår	<ul style="list-style-type: none"> • Instrumentellt våld • Människor i emotionell obalans<ul style="list-style-type: none"> ○ Otillfredsställda behov, desperation ○ Missbruk och psykisk sjukdom ○ Demens ○ Stress ○ Okunnighet om sociala spelregler ○ Kulturella skillnader ○ Bemötande från människor som upplevs som respektlöst ○ Maktobalans (Beroendeställning)

Förståelse för vad som händer vid en konflikt	<ul style="list-style-type: none"> • Konfliktens förlopp <ul style="list-style-type: none"> ○ Mindre irritation eller frustration ○ Förhöjt känslotillstånd ○ Förlorad självkontroll ○ Akut kris • Genom att bemöta en person på ett medvetet sätt kan en akut kris ofta undvikas
Vad händer i dig när du bemöts av en person med förhöjt känslotillstånd	<ul style="list-style-type: none"> • Vad händer i dig när du hamnar i en hotfull situation <ul style="list-style-type: none"> ○ Känslomässiga reaktioner ○ Fysiska reaktioner
Regelverk och värdegrund	<ul style="list-style-type: none"> • Regionernas vision • Arbetsmiljölagstiftning, arbetsmiljöansvar • Medarbetarens rättigheter och skyldigheter • När kan vi neka att ge vård? • Nödvarnrätten • Rättigheter: polis, väktare, ordningsvakt
Vikten av den fysiska miljön och lokalernas utformning	<ul style="list-style-type: none"> • Skydd vid hot & våld-situationer, t.ex. <ul style="list-style-type: none"> ○ Övervakningskameror och speglar ○ Larm- och passagesystem ○ Belysning ○ Låsbara utrymmen ○ Skottsäkert glas ○ Utrymningsvägar ○ Utryckningstid väktare ○ Fysiska barriärer • Minska risken för att hot & våld uppstår, t.ex. <ul style="list-style-type: none"> ○ Minimera störande lukt, ljud och synintryck i väntrum ○ Miljö med behaglig temperatur och luftfuktighet ○ Motverka uttråkning och väntetid ○ Säkerställ tillräckligt med plats för personal, patienter och anhöriga ○ Enkelt tillgängliga och väl skyltade faciliteter såsom toaletter, mat och dricka ○ Använd lugnande färger ○ Bekväm möblering
Verksamhetens rutiner och fördebreddelser	<ul style="list-style-type: none"> • Riskbedömning av arbetsuppgifter och arbetsplatsen • Lokal åtgärdsplan vid hot & våld ska finnas på arbetsplatsen • Säkerställ arbetsplatsens inbyggda skydd fungerar

4.2 AGERA

INNEHÅLL	KUNSKAPSMÅL
Vad går gränsen för vad jag kan hantera själv	<p>Nivån för vad som upplevs som acceptabelt skiljer sig kraftigt mellan olika individer och arbetsplatser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hur identifierar jag gränsen från när en person som är arg övergår till att bli aggressiv och hotfull? • Min egen roll • Var går gränsen när jag söka hjälp och skydd.
Nedtrappning för att undvika konflikt	<ul style="list-style-type: none"> • Du behöver använda nedtrappning för att lugna ner en spänd situation • Vad och varför är nedtrappning effektivt
Grunder i nedtrappning 1: Kontrollera dig själv	<ul style="list-style-type: none"> • Visa inte rädsla eller undergivenhet • Slappna av i ansiktet, gör inga miner • Ha sänkta öppna armar och öppna händer • Andas djupt och koncentrera dig på situationen • Långsamma och mjuka rörelser • Hota inte eller ge falska löften • Döm inte, kritisera inte, visa inte irritation • Säg inte att de har fel och att du har rätt • Rättfärdiga inte dig själv • Ignorera förolämpningar • Låt inte personen tappa ansiktet
Grunder i nedtrappning 2: Visa respekt och empati	<ul style="list-style-type: none"> • Visa intresse för personen • Tänk på ditt röstläge • Lyssna – bekräfta känslor och behov • Ta dig tid, stressa inte • Skapa ögonkontakt • Försök att sätta dig in i personens situation • Var uppriktig och genuin • Berätta inte vad personen borde känna • Bagatellisera inte känslor • Ge inga råd eller order, t.ex. "om jag var du skulle jag ..." • Var inte överdrivet vänlig, det kan ses som nedlåtande • Empatisk med känslor, inte aggressivt beteende ("Jag förstår att du är arg, men det är inte OK att slå si och så ...") • Bekräfta känslor – men inte aggressivt beteende ("Jag förstår att du är arg, men det är inte OK att skrika ...")

4.3 FÖREBYGGA

INNEHÅLL	KUNSKAPSMÅL
Vilka risker finns på din arbetsplats	<p>Hur förberedda är ni på er arbetsplats på att en hot & våld situation uppstår?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risker på arbetsplatsen (t.ex. värdeföremål, öppenhet för allmänheten) • Risker i specifika arbetsituationer (t.ex. ensarbete)
Hur kan vi minska risken för hot & våld situationer uppstår på arbetsplatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Hur har vi disponerat lokalerna för att minska risken för irritation? (koppla ihop med Förstå – Vikten av den fysiska miljön och lokalernas utformning)
Skydd på arbetsplatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Vilket skydd finns på vår arbetsplats?
Hitta förbättringar och rapportera brister	<ul style="list-style-type: none"> • Hur arbetar vi med förbättringar, lärande och rapportering av brister?
Lokal åtgärdsplan (nödlägesplan)	<ul style="list-style-type: none"> • Vad är lokal åtgärdsplan och varför behövs den? • Vad kan den innehålla?

SÄKER VÅRDMILJÖ

Kravspecifikation
Grundläggande kompetens **HOT OCH VÅLD**

